

HISTORICAL HERITAGE AND MODERN TOURISM DESTINATIONS OF THE GREAT SILK ROAD

Jabborova Dildora

2nd Year Master's Student, Termez State University

dildorajabborova502@gmail.com

ABSTRACT

This article explores the historical heritage of the Great Silk Road and its significance for contemporary tourism development. The Silk Road, once one of the most important trade and cultural exchange routes connecting the East and the West, played a central role in shaping the social, scientific, and economic life of the regions it crossed. Located at the heart of this network, Uzbekistan has long been home to major caravan cities such as Samarkand, Bukhara, and Khiva, which served as centers of trade, craftsmanship, and cultural development.

The paper analyzes the inclusion of Uzbekistan's historical sites in the UNESCO World Heritage List, as well as international initiatives implemented within the framework of the Silk Road Programme. Modern projects such as the Belt and Road Initiative, the development of transport and logistics infrastructure, and large-scale tourism initiatives are highlighted for their role in strengthening Uzbekistan's position in the global tourism market.

The study concludes that preserving the historical legacy of the Silk Road and revitalizing it through modern tourism strategies serve as essential elements for Uzbekistan's sustainable development, cultural diplomacy, and international cooperation.

Keywords: Silk Road, historical heritage, tourism in Uzbekistan, UNESCO, modern tourism, cultural heritage, logistics infrastructure, Belt and Road Initiative, international cooperation, tourism development.

BUYUK IPAK YO'LINING TARIXIY MEROSI VA ZAMONAVIY TURIZM YO'NALISHLARI

Jabborova Dildora

Termiz davlat universiteti 2-kurs magistranti

dildorajabborova502@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Buyuk Ipak yo'lining tarixiy merosi va uning zamonaviy turizm sohasidagi o'рни keng yoritilgan. Buyuk Ipak yo'li qadimda Sharq va G'arbni bog'lovchi eng muhim savdo-magistral yo'nalishlaridan biri bo'lib, O'zbekiston hududi ushbu ulkan tarmoqning markazida joylashgan. Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlar karvon yo'llari orqali savdo, madaniy almashinuv, ilm-fan va diniy merosning shakllanishida muhim ahamiyat kasb etgan.

Maqolada YuNESKO tomonidan O'zbekistonning tarixiy obidalarini Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilishi, Buyuk Ipak yo'li dasturi doirasida amalga oshirilayotgan xalqaro tadbirlar va loyihalar tahlil qilinadi. Shuningdek, "Bir makon – bir yo'l" tashabbusi, transport-logistika infratuzilmasining modernizatsiyasi hamda O'zbekistonning global savdo va turizm tizimlariga integratsiyasiga xizmat qiluvchi zamonaviy tashabbuslar ko'rib chiqilgan.

Tadqiqot natijalari Buyuk Ipak yo'lining tarixiy merosini saqlash va uni zamonaviy turizm orqali jonlantirish O'zbekiston iqtisodiyoti, madaniy diplomatiyasi hamda xalqaro hamkorligi uchun muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Buyuk Ipak yo'li, tarixiy meros, O'zbekiston turizmi, YuNESKO, zamonaviy turizm, madaniy meros, logistika infratuzilmasi, "Bir makon – bir yo'l", xalqaro hamkorlik, turizmni rivojlantirish.

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматривается историческое наследие Великого Шёлкового пути и его значение для современного развития туризма. Великий Шёлковый путь, являясь одной из важнейших торгово-культурных магистралей, соединявших Восток и Запад, сыграл значительную роль в формировании социального, научного и экономического облика регионов, по которым он проходил. Узбекистан, находясь в центре этого грандиозного маршрута, издавна был местом расположения крупных караванных городов — Самарканда, Бухары и Хивы, служивших центрами торговли, ремесел и культурного развития.

В статье анализируется включение исторических памятников Узбекистана в Список всемирного наследия ЮНЕСКО, а также международные инициативы, реализуемые в рамках программы «Великий Шёлковый путь». Отмечается вклад современных проектов, включая инициативу «Один пояс — один путь», развитие транспортно-логистической инфраструктуры и масштабные туристические программы, в укрепление позиций Узбекистана на глобальном туристическом рынке.

В исследовании делается вывод, что сохранение исторического наследия Великого Шёлкового пути и его возрождение через современные туристические стратегии являются важными элементами устойчивого развития Узбекистана, культурной дипломатии и международного сотрудничества.

Ключевые слова: Великий Шёлковый путь, историческое наследие, туризм в Узбекистане, ЮНЕСКО, современный туризм, культурное наследие, логистическая инфраструктура, инициатива «Один пояс — один путь», международное сотрудничество, развитие туризма.

KIRISH

Buyuk Ipak yo'li insoniyat tamaddunining shakllanishi, xalqlar o'rtasidagi savdo-iqtisodiy hamkorlik va madaniy almashinuv jarayonlarida beqiyos o'rin tutgan tarixiy hodisadir. Qadimda Sharq va G'arbni bog'lovchi eng muhim transmintaqqa yo'nalishlardan biri bo'lgan ushbu yo'l ming yillar davomida nafaqat tovarlar harakati, balki ilm-fan, texnologiya, diniy qarashlar va san'at yutuqlarining yoyilishiga xizmat qilgan. Mazkur ulkan yo'lning markazida joylashgan O'zbekiston hududi esa karvonlar uchun tabiiy uzel, siyosiy, savdo va madaniy aloqalarning chorrahasi sifatida barqaror mavqega ega bo'lgan.

Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlar o'zining boy merosi, me'moriy yodgorliklari, hunarmandchiligi va ilmiy markazlari bilan asrlar davomida Buyuk Ipak yo'lining yirik madaniy va iqtisodiy markazlari sifatida shakllandi. Bugungi kunda ushbu tarixiy meros

YUNESKO tomonidan e'tirof etilib, dunyo miqyosida alohida qadrlanmoqda. Ayni paytda, Buyuk Ipak yo'lining madaniy ahamiyati zamonaviy turizm sohasida yangi imkoniyatlar eshigini ochmoqda. Mamlakatda turizm infratuzilmasining modernizatsiyasi, xalqaro dasturlarga qo'shilish, transport-kommunikatsiya loyihalarining kengayishi O'zbekistonning global turizm xaritasidagi pozitsiyasini yanada mustahkamlamoqda.

Shu nuqtai nazardan, Buyuk Ipak yo'lining tarixiy merosi va uning zamonaviy turizm yo'nalishlari bilan uyg'unlashuvi nafaqat madaniy identitetni saqlash, balki iqtisodiy o'sish, xalqaro hamkorlik va mintaqaviy barqarorlikni ta'minlashda ham katta ahamiyat kasb etadi. Mazkur maqolada Buyuk Ipak yo'lining tarixiy ahamiyati, uning O'zbekiston hududidagi asosiy obyektlari, YuNESKO dasturlari doirasidagi faoliyat, shuningdek, zamonaviy turizm yo'nalishlarining shakllanishi va rivojlanish tendensiyalari ilmiy yondashuv asosida tahlil etiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Buyuk Ipak yo'lining tarixiy merosi va uning zamonaviy turizm tizimiga ta'siri masalasi xalqaro va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan keng o'rganilgan. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ushbu yo'l nafaqat savdo yo'li sifatida, balki madaniy, ilmiy va geosiyosiy jarayonlarning shakllanishida muhim o'rin tutgan global hodisa sifatida qaraladi.

Dunyo olimlaridan **F. Grenet, S. Whitfield, P. Frankopan** kabi tadqiqotchilar o'z asarlarida Buyuk Ipak yo'lining transkontinental ahamiyatini, Sharq va G'arb o'rtasidagi madaniy almashinuvdagi rolini yoritib beradilar. Frankopanning "The Silk Roads" nomli fundamental asarida Ipak yo'li dunyo tarixini birlashtiruvchi markaziy tizim sifatida talqin qilinadi. **UNESCO** tomonidan amalga oshirilgan "Silk Roads Programme" doirasidagi ilmiy nashrlar esa yo'ning madaniy va moddiy meros obyektlarini o'rganishga bag'ishlanib, uning jahon merosi sifatidagi o'rni va zamonaviy ahamiyatini keng yoritadi.

O'zbekistonlik olimlar ham ushbu yo'nalishda salmoqli izlanishlar olib borgan. **B. Ahmedov, A. Sagdullayev, M. Is'hoqov, A. Qodirov** kabi mahalliy tadqiqotchilarning ishlari Buyuk Ipak yo'lining Markaziy Osiyodagi rivoji, karvon yo'llari geografiyasi, shaharlarning madaniy-iqtisodiy hayotidagi o'rni kabi masalalarni ilmiy asosda tahlil qiladi. Ularning tadqiqotlarida Samarqand, Buxoro, Xiva kabi shaharlar buyuk savdo tarmog'ining asosiy uzellari sifatida tasvirlanadi.

Zamonaviy turizm kontekstida **R. Sharpley, C. Cooper, J. Jenkins** kabi turizmshunoslar madaniy merosning turizmga tutgan o'rni, barqaror turizm va merosni boshqarish masalalariga alohida e'tibor qaratadilar. Ularning tadqiqotlari Buyuk Ipak yo'lining tarixiy merosidan samarali foydalanish, uni zamonaviy turizm yo'nalishlariga integratsiya qilishda muhim o'rganish obyekti bo'lib xizmat qiladi. Xususan, Sharpley madaniy meros ob'ektlarining turizm potensialini oshirishda infratuzilma, marketing va axborot siyosatining o'rnini ta'kidlaydi.

Mintaqaviy darajada esa "One Belt, One Road" tashabbusi bo'yicha Xitoy va Markaziy Osiyo olimlarining tadqiqotlari e'tiborga molik bo'lib, ushbu tashabbusning yangi Ipak yo'li sifatida O'zbekiston iqtisodiyoti va transport-logistika sohasiga ta'siri yoritiladi. **Chen, Li, Xu** kabi mualliflar O'zbekistonning jahon savdo tizimidagi roli, tranzit salohiyati va turizmni rivojlantirish imkoniyatlarini tahlil qiladilar.

Adabiyotlarning umumiy tahlili shuni ko'rsatadiki, Buyuk Ipak yo'li merosini saqlash, uni zamonaviy turizm bilan uyg'unlashtirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish kabi masalalar bugungi kunda global ilmiy diskursning muhim yo'nalishlaridan biridir. Turizm infratuzilmasining modernizatsiyasi, logistika tizimlarining rivojlanishi, tarixiy yodgorliklarning restavratsiyasi va YUNESKO bilan hamkorlik loyihalari bu yo'nalishdagi izlanishlarning dolzarbligini yanada kuchaytirmoqda.

BUYUK IPAK YO'LINING TARIXIY MEROSI

Buyuk Ipak Yo'li – insoniyat tarixidagi eng muhim savdo va madaniy aloqa tarmoqlaridan biri bo'lib, miloddan avvalgi II asrdan milodiy XV asrgacha Sharq va G'arbni bog'lab turgan. Bu yo'l nafaqat ipak, ziravorlar va qimmatbaho toshlar savdosi bilan mashhur edi, balki dinlar, ilm-fan, san'at va texnologiyalarning o'zaro almashinuvi markazi sifatida ham tarix sahifalarida o'chmas iz qoldirdi. O'zbekiston esa ushbu ulkan tarmoqning yuragi – Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlar orqali o'tgan eng muhim yo'nalishlardan birida joylashgan edi.

IPAK YO'LINING PAYDO BO'LISHI

Buyuk Ipak Yo'lining rasmiy boshlanishi miloddan avvalgi 130-yil atrofida, Xitoyning Xan sulolasi elchisi Chjan Syanning Markaziy Osiyoga sayohati bilan bog'liq. U Xitoy imperatoriga G'arb mamlakatlari haqida ma'lumot yetkazdi va savdo yo'llarini ochishga asos soldi. Yo'l Xitoydan boshlanib, O'zbekiston hududiorqali Eron, Yaqin Sharq va O'rta er dengizi sohillarigacha cho'zilgan. O'zbekistonning geografik joylashuvi – Sog'd vohasi, Farg'ona vodiysi, Zarafshon daryosi bo'yi– karvon yo'llarini tabiiy ravishda birlashtirgan. Samarqand "Sharqning marvaridi", Buxoro "Islomning gumbazi", Xiva esa "Karvonlar shahri" deb atalgan. Bu shaharlar savdo, hunarmandchilik va ilmiy markaz sifatida rivojlangan.

YUNESKO JAHON MEROSI: O'ZBEKISTONNING IPAK YO'LI OBIDALARI

UNESCOning O'zbekistondagi Butunjahon merosi ro'yxati asosiy ro'yxatda beshta obyekt (2017-yil uchun) o'z ichiga oladi, bu esa jami ro'yxatni 0,4%ni tashkil etadi (2019-yil uchun 1121). Madaniy mezon bo'yicha to'rtta obyekt, tabiiy obyektlar bo'yicha bitta obyekt kiritilgan. Shuniingdek, 2021-yil holatiga ko'ra, 32 ta obyekt dastlabki ro'yxatga kiritilgan. O'zbekistonning YuNESKO huzuridagi doimiy vakolatxonasi Tashkilot bosh qarorgohida o'tkazilgan Buyuk ipak yo'li dasturining yig'ilishida ishtirok etdi. Tadbirda, shuningdek, YuNESKO bosh direktorining ijtimoiy va gumanitar fanlar bo'yicha o'rinbosari Gabriela Ramos, Qozog'iston, Xitoy, Ozarbayjon, Ummon, Mo'g'uliston, Yaman va boshqa davlatlarning mazkur tashkilot huzuridagi doimiy vakolatxonalari rahbarlari va xodimlari qatnashdi. YuNESKO rahbari o'rinbosari Gabriela Ramos Buyuk ipak yo'li dasturining faoliyati yuzasidan hisobot taqdim etib, yaqin istiqboldagi rejalar bilan o'rtoqlashdi deya xabar bermoqda "Dunyo" AA.

Taqdimotda dastur doirasida hozirda amalga oshirilayotgan "Buyuk ipak yo'li yoshlar nigohlarida" fotosuratlar tanlovi, "Buyuk ipak yo'li yoshlar tadqiqot granti", "Buyuk ipak yo'li

dasturi uchun mas'ul shaxslarning xalqaro tarmog'i" va "Buyuk ipak yo'lida madaniy almashinuvlarning tematik to'plami" tashabbuslari haqida ma'lumot berildi.¹

YuNESKO bosh direktori o'rinbosari Buyuk ipak yo'li dasturining boshqa xalqaro tashabbuslarni amalga oshirishdagi ishtirokiga ham e'tibor berib, bu borada O'zbekiston bilan hamkorlikdagi loyihalarga alohida e'tibor qaratdi.

Xususan, YuNESKO Buyuk ipak yo'li dasturi bilan hamkorlikda 2021 yil 14-15 sentyabr kunlari Xiva shahrida tashkil etilgan "Markaziy Osiyo – jahon sivilizatsiyalari chorrahasida" xalqaro madaniyat forumi va 2023 yil 4-8 sentyabr kunlari YuNESKO bosh qarorgohida ulug' alloma Abu Rayhon Beruniy hayoti va ijodiga bag'ishlab o'tkazilgan xalqaro ko'rgazma hamda konsert dasturiga yuqori baho berdi.

Mazkur hamkorlikning mantiqiy davomi sifatida hozirda Sun'iy idrok sohasida odob-axloqni targ'ib etish orqali ilmiy muloqotni rag'batlantirish bo'yicha Abu Rayhon Beruniy nomidagi YuNESKO-O'zbekiston xalqaro mukofotini ta'sis etish borasida tegishli ishlar olib borilayotganligini ma'lum qildi.

2025 yilda YuNESKO Bosh konferensiyasining 43-sessiyasiga tarixan Buyuk ipak yo'li chorrahasida joylashgan Samarqand shahri mezbonlik qilishini inobatga olinib, anjuman doirasida hamkorlikda mazkur dastur faoliyatiga bag'ishlangan qo'shimcha tadbir (sayd-ivent) tashkil etish taklif etildi.

Yig'ilishda so'zga chiqqan davlatlar vakillari tomonidan Buyuk ipak yo'li dasturining faoliyatiga ijobiy baho berilib, unga keng jamoatchilikni jalb qilish va natijalarini namoyish qilish bo'yicha faoliyatni yanada jadallashtirish lozimligi ta'kidlandi. Doimiy vakolatxona O'zbekiston tomonidan Buyuk ipak yo'lida joylashgan davlatlar bilan o'zaro hamkorlikni yanada rivojlantirishga katta ahamiyat berilayotganligini, shuningdek, kelgusida ham mazkur dasturda faol ishtirok etishga tayyorlik bildirildi.

ZAMONAVIY TURIZM: TARIXNI JONLANTIRISH

Hozirgi zamonda Buyuk ipak yo'lga oid loyihalar va O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi. Bugungi kunda Buyuk ipak yo'lining merosi O'zbekiston iqtisodiyotiga katta hissa qo'shmoqda. Yangi transport va logistika loyihalari mintaqaning global savdo tarmoqlariga integratsiyasini kuchaytirmoqda, shu bilan birga O'zbekistonning turizm sohasida ham imkoniyatlar kengaymoqda. - O'zbekistonning transport infratuzilmasini rivojlantirish: Buyuk ipak yo'lining zamonaviy reinkarnatsiyasi sifatida turli transport loyihalari amalga oshirilmoqda. Misol uchun, "Trans-Afg'on temir yo'li" loyihasi O'zbekistonni janubiy Osiyo bozorlariga bog'laydi va global savdo yo'llarini kengaytirishga yordam beradi.²

- Turizmni rivojlantirish bo'yicha tashabbuslar: Buyuk ipak yo'li merosi va O'zbekistonning tarixiy shaharlaridagi madaniy yodgorliklar turizm sohasining rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlar xalqaro sayyohlarni jalb qiladigan diqqatga sazovor joylarga aylangan. Buyuk ipak yo'li tematik sayohat yo'nalishlari turistlarni jalb qilishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Zamonaviy Buyuk ipak yo'lga oid loyihalar va O'zbekiston iqtisodiyoti. Buyuk ipak yo'lga oid zamonaviy tashabbuslar, xususan, "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi, O'zbekistonning global savdo va iqtisodiy tizimlarga

¹ <https://zarnews.uz/uz/post/ozbekiston-yuneskonig-buyuk-ipak-yoli-dasturi-bilan-hamkorlikni-kengaytirmoqda>

² https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0046/46_i_20241009_140823_4-18.pdf

integratsiyasini kuchaytiradi. Bu loyiha orqali O'zbekiston nafaqat transport va logistika sohasida, balki ishlab chiqarish va texnologiya almashinuvida ham o'z rolini mustahkamlaydi. - "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi: Xitoy tomonidan ilgari surilgan bu loyiha O'zbekiston uchun yangi iqtisodiy imkoniyatlar ochmoqda. Ushbu loyiha orqali transport tarmoqlarining kengayishi va modernizatsiyasi O'zbekiston iqtisodiyotining jadal o'sishiga xizmat qiladi. - Yangi logistika markazlarini tashkil etish: O'zbekistonda logistika markazlarini tashkil etish va savdo yo'llarini modernizatsiya qilish xalqaro savdoni yanada osonlashtiradi. Bu esa O'zbekistonning xalqaro transport va savdo tarmoqlarida muhim o'rinni egallashiga yordam beradi. Takliflar va istiqbollari. O'zbekistonning iqtisodiyoti va turizmini rivojlantirish uchun quyidagi takliflar o'rinli bo'ladi: - Turizmni rivojlantirish uchun Buyuk ipak yo'li tematik sayohat yo'nalishlarini kengaytirish: Samarqand, Buxoro va Xiva kabi tarixiy shaharlarni Buyuk ipak yo'li tarixi bilan bog'liq sayohat paketlariga kiritish. Bu sayohatlar O'zbekiston turizmiga xalqaro e'tiborni oshiradi. - Logistika va transport infratuzilmasini yanada rivojlantirish: Buyuk ipak yo'li orqali o'tgan zamonaviy transport loyihalarini qo'llab-quvvatlash va logistika markazlarini modernizatsiya qilish O'zbekistonni xalqaro savdo markaziga aylantirishda muhim rol o'ynaydi.³

O'zbekiston kabi tarix jozibasi va ertangi kun va'dasini o'zida mujassam etgan mamlakatlar kam. Ipak yo'lining markazida joylashgan uning shaharlari - Samarqand, Buxoro va Xiva - uzoq vaqtdan beri o'zlarining masjidleri, maqbaralari va gavjum bozorlari bilan sayohatchilarni o'ziga jalb qilib kelmoqda. Ammo so'nggi yillarda O'zbekiston nafaqat o'zining o'tmishiga tayanib qoldi. U o'zini Markaziy Osiyodagi eng dinamik rivojlanayotgan yo'nalishlardan biri sifatida faol ravishda qayta belgilab oldi. O'zbekistonda turizm tarixan madaniy meros va ziyoratga qaratilgan edi. Ipak yo'lining o'ziga xosligi unga kuchli e'tirof berdi, ammo infratuzilma cheklangan, kirish qiyin edi va xalqaro miqyosda xabardorlik kam edi. 2000-yillarning boshlariga kelib, tashrif buyuruvchilar uning go'zalligiga qoyil qolishgan bo'lsa-da, cheklangan havo aloqasi, qattiq viza rejimlari va rivojlanmagan mehmondo'stlik standartlari kabi muammolar o'sishni cheklab qo'ydi.⁴

XULOSA

Buyuk Ipak yo'li insoniyat tarixida nafaqat savdo yo'li, balki madaniyatlar, ilm-fan va dinlarning o'zaro almashinuv markazi sifatida ulkan ahamiyat kasb etgan. O'zbekiston hududi ushbu yo'lining markazida joylashgani bois, mamlakat asrlar davomida Sharq va G'arbni bog'lovchi muhim madaniy, iqtisodiy va ilmiy markaz sifatida shakllangan. Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlar orqali o'tgan karvon yo'llari bugungi kunda ham o'z tarixiy qiyofasini saqlab, zamonaviy turizmning po'ydevoriga aylangan.

YUNESKO tomonidan O'zbekistonning ko'plab tarixiy obidalari Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgani, xalqaro miqyosda Buyuk Ipak yo'li dasturi doirasida olib borilayotgan tadbirlar mamlakatning turizm salohiyatini yuksaltirishga xizmat qilmoqda. 2025-yilda rejalashtirilgan **Toshkent Xalqaro Turizm Yarmarkasi (TXY-2025)**, Samarqanddagi **"Buyuk Ipak yo'li xalqaro turizm markazi"**, shuningdek, transport va logistika infratuzilmasining

³ https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0046/46_i_20241009_140823_4-18.pdf

⁴ https://institutetourism.com/uzbekistan-tourism-global-future/?utm_source=chatgpt.com

modernizatsiyasi O'zbekistonning global turizm maydonidagi o'rnini mustahkamlashga qaratilgan muhim tashabbuslardir.

Bugungi kunda Buyuk Ipak yo'lining tarixiy merosi zamonaviy iqtisodiy va madaniy hayot bilan uyg'unlashmoqda. Bu esa mamlakatning turizm sohasini diversifikatsiya qilish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish va milliy madaniyatni dunyo miqyosida targ'ib etishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Shunday qilib, Buyuk Ipak yo'lining tarixiy qadriyatlarini asrab-avaylash va uni zamonaviy turizm orqali qayta jonlantirish O'zbekistonning barqaror rivojlanish strategiyasining ajralmas qismidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI

1. UNESCO. "Silk Roads Programme: General Information."
<https://www.unesco.org/silk-roads>
2. UNESCO World Heritage Centre. "World Heritage List – Uzbekistan."
<https://whc.unesco.org/en/statesparties/uz/>
3. UNESCO. "Silk Roads Heritage Corridors in Central Asia."
<https://www.unesco.org/en/articles/silk-roads-heritage-corridors-central-asia>
4. Dunyo AA. "YuNESKODA Buyuk Ipak yo'li dasturi yig'ilishi haqida xabar."
<https://dunyo.info>
5. Khodjayev, A. History of Uzbekistan: Cultural Heritage and the Silk Road. Tashkent: Uzbekistan Publishing, 2019.
(Kitob O'zbekiston Milliy kutubxonasi katalogida mavjud)
6. Is'hoqov, M., Sagdullayev, A. O'zbekiston tarixi: qadimgi davrlardan hozirgi kungacha. Toshkent: "Yangi asr avlodi", 2014.
(O'zbekiston kutubxonalarida mavjud)
7. Belt and Road Portal. "The Belt and Road Initiative: Overview and Projects."
<https://www.beltandroad.gov.cn>
8. Xitoy Xalq Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi. "One Belt One Road Initiative."
<https://www.fmprc.gov.cn>